

Yabancıların Türkiye'de ikamet ve seyahatleri hakkında Kanun

(Resmi Gazete ile ilân : 24 . VII . 1950 - Sayı : 7564)

No.
5688

Kabul tarihi
15 . VII . 1950

Umumi hükümler

BİRİNCİ MADDE — Türkiye'ye girmesi kanunlarla memnu bulunmayan ve Pasaport Kanununun hükümlerine uygun şekilde gelen yabancılar, kanunlarla tâyin olunan kayıt ve şartlar dairesinde Türkiye'de ikamet ve seyahat etmek hakkını haizdirler.

İKİNCİ MADDE — Yabancıların girmekten ve ikametden kanunla menedilmiş oldukları yerlerden başka, memleketin muayyen mıntakalarında münferit veya toplu bir halde ikamet veya seyahatleri Bakanlar Kurulu kararı ile menedilebilir.

Bakanlar Kurulu bu gibi tedbirlerin mukabele bilmişil olmak üzere muayyen Devlet tebaalarına tatbikına da karar vermeye yetkilidir.

İkamet beyannamesi

Umumi hüküm

ÜÇÜNCÜ MADDE — Türkiye'de bir aydan fazla kalacak yabancılar bu müddet bitmeden ikamet tezkeresi almak için gerekli beyannameyi doldurmak üzere yetkili emniyet makamlarına bizzat veya bilvasıta müracaat etmekle ödevlidirler. Bu beyanname hiçbir harç ve resme tabi değildir.

İş tutmak maksadıyla Türkiye'ye gelen yabancılar geldikleri tarihten itibaren bir ay zarfında ve her halde çalışmaya başlamazdan evvel ikamet tezkeresi almış bulunmalıdırlar.

Konferans, konser vermek gibi kültürel faaliyetlerde bulunmak üzere turneye çıkmış olupta Türkiye'ye gelen yabancılar, bu faaliyetleri bir aydan fazla sürmemek şartıyla, bu kayıttan müstesnadır.

Müşterek pasaportla gelenlerin tâbi olacakları hususi muamele

DÖRDÜNCÜ MADDE — Seyahat maksadıyla veya beşinci maddede vazılı maksatlarla Türkiye'ye müşterek pasaportla gelen yabancılar iki ay müddet içinde ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler. İcabeden hallerde bu müddet vilâyetlerce iki ay daha uzatılabilir.

Müşterek pasaportla gelenlerden her birine kimliklerini gösterir resim ve harçtan muaf birer vesika verilir.

Müşterek pasaportla gelen yabancıardan grup gittikten sonra Türkiye'de kalacak olanlar hakkında bu kanunun ve Pasaport Kanununun hükümleri dairesinde muamele yapılır.

«*Turist*» damgalı vize ile veya kongre, konferans ve sair kültürel gösteriler için gelenlere hususi muamele

BEŞİNCİ MADDE — Millî veya Milletlerarası, tarih, kültür ve güzel sanatlar

senlikleri ve festival, spor müsabakaları, kongre ve konferanslar, sergi ve panayır- lar münasebetiyle veya Bakanlar Kurulu'ca tâyin olunacak yerlerde ziyaret, tedavi veya hava değiştirme maksadiyle «Turist» damgalı giriş vizeleriyle gelecek yaban- cılar bu vizelerinde ikamet bakımından tahdidi tazammun eden bir şerh mevcut de- ğilse dört ay müddetle ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler.

Triptik vesikalariyle gelenler için hususi muamele

ALTINCI MADDE — Triptik vesikalariyle, Milletlerarası turizm ve otomobil birliğinin gümrüklerden giriş karneleriyle gelen yabancı seyyahlar dört ay müddet için ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler.

İkamet tezkeresinin reddolunacağı haller

YEDİNCİ MADDE —

- A) Sırf iş tutmak için gelecek sanat ve meslek erbabı olup da tutacağı iş, ka- nunlar gereğince Türk vatandaşlarına hasredilmiş bulunan;
 - B) Türk Kanun veya örf ve âdetleriyle yahut siyasi icabatla telif edilemeyecek durumda olan veya faaliyette bulunan;
 - C) Türkiye'de kalmak istediği müddet zarfında yaşamak için maddi imkân- ları meşru bir şekilde temin edemeyeceği sabit olan;
 - D) Türkiye'ye girmesi memnu olup ta her nasılsa girmiş bulunan;
 - E) Türkiye'de oturduğu müddetçe huzur ve asayiş ihlâl eden;
- Yabancılar ikamet tezkeresi verilmez.

İkamet müsaadesinin süresi

SEKİZİNCİ MADDE — Yabancılar verilecek ikamet müsaadesinin süresi, mevzuatın ve yabancı Devletlerle akdedilmiş bulunan anlaşmaların hükümleri dairesinde ve mümkün mertebe, müracaat sahibinin talebi nazarı itibara alınmak suretiyle tesbit olunur.

İkamet tezkerelerinin müddet ve harçları

DOKUZUNCU MADDE — İkamet tezkerelerinin müddeti en fazla iki sene- liktir. İkamet tezkereleri şahsi olmakla beraber karı koca ve bunların on sekiz yaşını doldurmamış çocuklarına ya hepsi için, yahut çocukların baba veya anaları- nınkinin refakat hanesine kaydı suretiyle müsterek ikamet tezkeresi verilmesi caiz- dir. Bunlardan iş sahibi olanların şahsi ikamet tezkeresi almaları mecburidir.

İkamet tezkerelerinin altı aya kadar olanları üç, bir seneye kadar olanları beş ve iki seneye kadar olanları da sekiz lira harca tâbidir.

On sekiz yaşını doldurmıyan ve müstakil bir iş sahibi bulunmıyan çocuklardan yukarda yazılı harçların yarısı alınır.

Aşağıda yazılı yabancılar bir senelik ikamet tezkereleri harçsız olarak verilir:

- A) Türk okullarında okuyan öğrenciler;
- B) Sırf ilmî araştırma ve çalışmalarda bulunmak maksadiyle gelenler;
- C) Türk soyundan olanlar;
- D) Sırf gazete muhabirliği yapanlar;
- E) Hükümet, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve belediyeler tarafından istihdam edilecek uzmanlar;

F) Malî durumlarının bozuk olduğuna ikamet tezkeresini vermeye yetkili makamlarca kanaat getirilen mülteciler;

Türkiye’de yabancı konsolosluk müstahdemleriyle bu konsoloslukların meslekten memurları yanlarında oturmak suretiyle hizmetlerinde bulunan yabancılara da mütekabiliyet şartıyla, harçsız ikamet tezkeresi verilir.

İkamet tezkerelerinin yenilenmesi

ONUNCU MADDE — Türkiye’de ikametlerini uzatmak isteyen yabancılar ikamet tezkerelerini yenilemek için bu tezkerelerde yazılı müddetin sona ermesinden itibaren on beş gün içinde 3 ncü maddede yazılı makamlara bizzat veya bilvasıta müracaatla yenisini almaya ödevlidirler.

Tezkerelerde yazılı müddetin sona ermesinden evvel müracaat da caizdir.

Her iki halde de yeniden verilecek ikamet tezkereleri harç bakımından 9 ncü madde hükümlerine tâbidir.

Medeni hallerinde ve Türkiye’de ikamet sebeplerinde değişiklik olmıyan yabancılar yenileme muamelesi için 3 ncü maddede yazılı beyannameyi vermezler.

İkamet tezkerelerini kaybedenler

ON BİRİNCİ MADDE — İkamet tezkerelerini kaybedenler derhal ilgili makama müracaatla yenisini almaya mecburdurlar. Bunlara kaybettikleri ikamet tezkerelerinin müddeti süresince muteber olmak üzere yeniden ikamet tezkeresi verilir. Kaybolan tezkere harca tâbi bulunuyorsa bunların yerine verilecek yeni ikamet tezkerelerinden 9 ncü maddede yazılı harçların yarısı alınır.

Medeni hallerinde değişiklikler olanlar

ON İKİNCİ MADDE — Yabancılar medeni hallerinde husule gelecek değişiklikleri bu değişikliğin husulünden itibaren 15 gün içinde buldukları mntaka zabıta makamlarına imzalı bir beyanname ile haber vermeye ve keyfiyeti elleindeki ikamet tezkerelerine kaydettirmeye mecburdurlar.

Bu beyannameler her türlü harç ve resimden muaftır.

Muvakkaten Türkiye’den ayrılanların ikamet tezkereleri

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — İkamet tezkerelerinin müddeti dolmadan avdet etmek üzere Türkiye dışına giden yabancılardan bu tezkerelerini mahallî zabıta makamlarına bırakanlara dönüşlerinde ikamet tezkereleri müddeti bitmemiş ise iade olunur.

İkamet tezkerelerini bırakmamış olanlar yenisini almakla mükelleftirler.

Türkiye içinde ikamet ve seyahat şartları

İkamet değişimi

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — İkamet tezkeresi hâмили yabancılar ikametgâhlarının değiştirdiklerinde keyfiyeti 48 saat zarfında gerek çıktıkları, gerek naklettikleri yerdeki polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasıta veya taahhütlü mektupla haber vermeye mecburdurlar.

Otel, pansiyon gibi yerlerde oturan yabancılar için bu ihbar mecburiyeti bu yerlerin sahibi, müsteciri veya idarecilerine aittir.

İş tutan yabancıların mükellefiyeti

ON BEŞİNCİ MADDE — Yabancılar, Türkiye'de ancak kanunun kendilerine menetmediği işleri tutabilirler.

Türkiye'de serbest olarak veya memur, müstahdem ve işçi sıfatıyla çalışacak yabancılar keyfiyeti işe başladıklarından itibaren en çok 15 gün zarfında ikamet ettikleri yerin polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasıta haber vermeye ve ikamet tezkerelerine kaydettirmeye mecburdurlar.

Yanlarında yabancı çalıştıranların mükellefiyeti

ON ALTINCI MADDE — Evlerinde veya idareleri altında bulunan yerlerde bir yabancıyı her hangi bir sıfatla çalıştıran hakiki veya hükmi her şahıs o yabancıya adını ve soyadını, tâbiyetini, mesleğini, taşıdığı ikamet tezkeresinin tarih ve sayısını, ikametgâh adresini ve gördüğü işle aldığı maaş ve ücret miktarını gösterir imzalı bir beyannameyi yabancıya işe başlamasını takip eden en çok on beş gün içinde en yakın polis veya jandarma karakoluna vermeye mecburdurlar.

Siyasi mülteciler

ON YEDİNCİ MADDE — Siyasi sebeplerle Türkiye'ye sığınan yabancılar ancak İşleri Bakanlığınca müsaade olunacak yerlerde ikamet edebilirler.

Yabancıların hüviyetlerini ispat mecburiyeti

ON SEKİZİNCİ MADDE — Yabancılar, hüviyet varakasını, ikamet tezkerelerini veya pasaport ve kontrol fişlerini her istenilse polis veya jandarmaya göstermeye mecburdurlar.

Yabancıların Türkiye'yi terke davet veya sınır dışı edilmeleri halleri

Muzır şahıslar

ON DOKUZUNCU MADDE — İşleri Bakanlığınca memlekette kalması umumi güvenliğe, siyasi ve idari icaplara aykırı sayılan yabancılar verilecek müddet zarfında Türkiye'den çıkmaya davet olunur. Bu müddetin sonunda Türkiye'yi terketmeyenler sınır dışı edilebilirler.

Pasaportlarını yenilemeyenler

YIRMİNCİ MADDE — Usulüne uygun olarak Türkiye sınırlarına girmiş oldukları halde pasaportlarını zayi etmiş olan veya pasaportlarının hükmü kalmamış bulunan yabancılar, kendilerine ilgili makamlarca resmen ihtar vukubulduğu tarihten itibaren 15 gün içinde pasaport veya tâbiyet ilmühaberi almaya mecburdurlar.

Karar almaya yetkili makamlar

YİRİMİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunda derpiş edilen sınır dışı kararını almaya İşleri Bakanlığı yetkilidir.

İşleri Bakanlığı, lüzum göreceği sınır ve sahil illerine memleketin umumi güvenlik ve nizamı noktasından derhal çıkarılmaları lâzımgelen yabancıları istizan etmeden sınır dışı etmek yetkisini verebilir. Bu iller bu yetkiye göre işlem yaptık-

ları takdirde keyfiyeti mucip sebepleriyle birlikte İçişleri Bakanlığına bildirmeye mecburdurlar.

Tâbiyetsiz veya yabancı devlet tebaası olan çingenelerin ve Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerine İçişleri Bakanlığı salâhiyetlidir.

YIRMI İKİNCİ MADDE — Türkiye'den sınır dışı edilenler İçişleri Bakanlığının hususi müsaadesi alınmadıkça Türkiye'ye dönemezler, bunlardan ağır hapis cezasını müstelzim bir cürümden dolayı Türkiye'de mahkûm olmuş ve cezası çektilerinde sınır dışı edilmiş olanlar bir daha Türkiye'ye giremezler; ancak İçişleri Bakanlığının müsaadesiyle durmadan transit geçmeleri caizdir.

Sınır dışı edilenlerin yol masrafları kendilerine aittir. Bu masrafları ödemekten âciz olanların sevkleri Devletçe sağlanır.

YIRMI ÜÇÜNCÜ MADDE — Memleket dışına çıkartılmalarına karar verilip te pasaport tedarik edemediklerinden veya başka sebeplerden dolayı Türkiye'yi terkedemiyenler İçişleri Bakanlığının göstereceği yerde oturmaya mecburdurlar.

YIRMI DÖRDÜNCÜ MADDE — 12 nci, 15 nci maddelerle 18 veya 19 ncü maddeler hükümlerine makbul bir sebebe müstenit olmaksızın riayet etmeyenler 5 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

YIRMI BEŞİNCİ MADDE — 17 nci ve 23 ncü maddeler gereğince oturmaya mecbur kılındıkları yerlerden kaçanlar bir aydan iki seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

YIRMI ALTINCI MADDE — Sınır dışı edildikleri veya Türkiye'yi terke davet olundukları halde müsaadesiz gelmeye mütecasir olan yabancılar bir aydan altı aya kadar hapis ve 50 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla veya bunlardan biriyle cezalandırılırlar. Bu suretle mahkûm edilen yabancılar cezaları çekildikten sonra sınır dışı edilirler.

YIRMI YEDİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı cezalar sulh ceza mahkemelerince hükmolunur.

Çeşitli istisnai hükümler

Türkiye'de vazifeli diplomasi ve konsolosluk memurları aileleri ve bazı müstahdemler

YIRMI SEKİZİNCİ MADDE — Türkiye'de vazifeli yabancı Devletler siyasi veya konsolosluk resmî memurlarıyla aileleri efradı 3 ncü, 8 nci, 12 nci ve 14 ncü maddelerle 15 nci ve 16 ncü maddeler hükümlerinden müstesnadırlar.

Bunlardan siyasi temsilcilik memurları ve aileleri efradına Dışişleri Bakanlığı, konsolosluk memurları ve aileleri efradına da vilâyetler tarafından hiç bir harç veya resme tâbi olmaksızın birer hüviyet varakası verilir.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yazılı ayrıcalıkların bâzılarını veya hepsini misilleme tedbiri olarak kaldırmaya yetkilidir.

Siyasi temsilcilerde yanlarında oturmak suretiyle hizmetlerinde bulunan yabancılarla mütakabiliyet şartıyla, Dışişleri Bakanlığının delâletiyle Emniyet Genel Müdürlüğünce birer hüviyet varakası verilir ve bunlar 3 ncü maddede yazılı ikamet tezkerelerini alamazlar.

İstisnai sıfatları zail olanlar

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunda derpiş olunan istisnai muameleden faydalanan yabancılar, haklarında o suretle muamele yapılmasını icabet-tiren hal ve vaziyetlerin zail olmasından itibaren bir ay zarfında 3 ncü madde hükümlerine tâbi olurlar.

Kanundaki müddetlerin değiştirilmesi

OTUZUNCU MADDE — Bu kanunun 3 ncü, 4 ncü, 5 nci, 6 ncı, 10 ncü, 12 nci, 14 ncü, 15 nci ve 16 ncı maddelerinde yazılı müddetler Bakanlar Kurulunca icabında değiştirilebilir.

Bakanlar Kurulu bu değişiklikleri, mütekabiliyet veya mukabele bilmisil sebebiyle, muayyen devletler tebaasına inhisar ettirilebilir.

Uygulanmaya dair hükümler

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı beyanname, hüviyet varakaları ve ikamet tezkerelerinin şekilleri ve muhteviyatı İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tesbit olunur.

OTUZ İKİNCİ MADDE — 3529 ve 3900 sayılı Kanunlar kaldırılmıştır.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

21. Temmuz 1950

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 20. VII. 1950 ve 1/48.

Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası : 21. VII. 1950 ve S/40.

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları : 1 396,685,785:791.

[Birleşim : 18, 23 — 58 sıra sayılı basmayazı 23 ncü Birleşim Tutanağına bağlıdır.]